

Wie schrijft,
die blijft;

wie blogt,
wordt bezocht

Weblogs in het literatuuronderwijs

Weblogs zijn populair bij onderwijsmensen, er zijn heel wat edubloggers actief. Weblogs als onderwijsmiddel zijn zeldzamer. In Almere bloggen leerlingen voor de literatuurlessen.

“Boekverslagen en samenvattingen zijn zó saai, ik wil er eigenlijk vanaf. Ik verveel me bij het nakijken en leerlingen maken ze niet graag. Ze knippen en plakken veel vanaf internet en ze leren er bar weinig van.” Aan het woord is Jeroen Clemens, e-coach en docent Nederlands aan Daltonschool Helen Parkhurst in Almere. “Echt interessant vind ik het om te weten wat een leerling zelf vindt van het boek dat hij of zij gelezen heeft. Was het een mooi verhaal? Spannend? Ontroerend? Was er een passage die de leerling raakte of aan het denken zette? Is het lezen van dit boek aan te raden?”

Voordelen van weblogs

Clemens startte vorig schooljaar in 4 en 5 vwo met het maken van literatuurweblogs. ‘Schrijf een recensie met je eigen mening, vanuit je eigen persoonlijke leeservaring’, was de opdracht. “In het begin reageerden de leerlingen een beetje gielig, maar ze kwamen er snel in. Dit schooljaar werk ik ook zo met een onderbouwklas.”

Jeroen Clemens heeft al langer een eigen weblog waarin hij schrijft over onderwijsgerelateerde zaken. “Ik vind het een prettige manier om mijn gedachten te ordenen en het leek me ook voor leerlingen zinvol om zo te werken. Bloggen is een simpel en snel medium, ik hoop op die manier bij leerlingen wat meer ritme in het schrijven en nadenken over literatuur te krijgen. Bij gewone boekbesprekingen zit er vaak nogal wat tijd tussen inleveren en commentaar krijgen; met deze manier van werken kan ik veel sneller reageren,

stimuleren of vragen om aanvullingen. Bovendien kunnen leerlingen ook op elkaar reageren, terwijl een leerkracht vaak de enige lezer van een papieren boekbespreking is.” Clemens heeft in zijn lokaal een wandvullende boekenkast, maar leerlingen vinden het lastig om daar zelf een boek uit te zoeken. Ze worden graag op ideeën gebracht. “Ik vind het heerlijk om over boeken te praten, maar ik heb daar in de les meestal niet genoeg tijd voor. Door de toegankelijkheid van de boekenblogs kunnen leerlingen gemakkelijk bij elkaar ideeën opdoen. Een goed-geschreven, persoonlijk stuk nodigt meer uit tot lezen dan een flaptekst.”

Als laatste voordeel van de weblog-methode noemt Jeroen Clemens: “Ze schrijven nu echt met een doel, terwijl een samenvatting toch meestal een soort invuloefening is. Ze maken zich er minder makkelijk vanaf omdat medeleerlingen hun stukken kunnen lezen. Hierdoor maken ze meer ‘kilometers’ en gaan ze hopelijk beter schrijven.”

Wat vinden leerlingen ervan?

Leerlingen reageren heel verschillend op deze manier van werken in de literatuurles. Jeroen Clemens: “Eerlijk gezegd haalt een groot gedeelte de schouders op en beschouwt dit als een stokpaardje van mij: ‘Bij de ene leraar moet je mindmaps maken, bij de ander samenvattingen en bij Jeroen weblogs’. Maar er is ook een – groeiend – groepje dat deze manier van werken echt leuk en uitdagend vindt.”

Vorig schooljaar begon ik met twee hele klassen,

iedereen moest van mij aan het bloggen. Inmiddels doe ik dat anders: nieuwe klassen krijgen de keuze tussen een gewone papieren boekbespreking, een rondetafelgesprek of een weblog. Zo kunnen ze de werkmethode kiezen die het best bij hen past.”

“Mijn leerlingen kunnen de werkmethode kiezen die het best bij hen past”

Valkuilen

“Bloggen lost natuurlijk niet alles op”, benadrukt Clemens. “Jongeren vinden lezen vaak niet bijzonder leuk, ze kijken liever filmpjes. ‘Het duurt zo lang voor je een boek uit hebt’, hoor ik vaak. En schrijven vinden ze lastig, ook op een weblog. Wel maakt de zichtbaarheid van hun stukken voor de leerkracht en voor elkaar en het feit dat erop gereageerd kan worden, het proces interactiever, spannender en leuker.” Deze manier van werken vergt voldoende beschikbaarheid van computers. “De weblogs zijn bereikbaar via internet leerlingen kunnen dus gewoon thuis aan het werk, maar het is erg stimulerend om geregeld enige tijd samen in de klas te schrijven.”

Wat ook niet moet worden vergeten, is dat er,

afhankelijk van de gekozen weblog-software, elke week een of enkele uren opgaan aan onderhoud. Clemens heeft hiervoor een leerling uit 5 vwo met veel ict-kennis ingeschakeld, Bas uit 5 vwo. “Ik weet zelf vrij veel van ict, maar als leerkracht heb je je tijd nodig om les te geven en je leerlingen te stimuleren. Die technische kant moet je er niet zelf bij doen. Je kunt beter op zoek naar een handige leerling. Gelukkig heeft elke school wel een ‘Bas’.”

Nooit meer iets kwijt

Terwijl zijn leerlingen bloggen over de boeken die ze gelezen hebben, verzamelt Jeroen Clemens allerlei ideeën, links en tips op zijn eigen vakweblog. “Ik vind dat leuk om te doen en heb er ook voordeel van: ik ben mijn spullen nooit meer kwijt. De verzamelde informatie is altijd beschikbaar. Elk nieuw idee dat voor leerlingen leuk zou kunnen zijn, zet ik op mijn blog. Laatst schreef ik nog een stukje over het genre misdaadverhaal.” De blogtechniek is ook heel geschikt om informatie te delen met collega’s. Clemens: “Ik ben coördinator internationalisering en alle relevante informatie daarover deel ik via een apart weblog met collega’s. Ik hoef niet meer te zoeken naar dat ene boekje over aanvragen van projectsubsidies, de inhoud ervan staat op mijn blog. Ik ben erg enthousiast over de mogelijkheden van weblogs. Fijn om te merken dat steeds meer collega’s het ook aandurven, al is er nog wel wat koudwatervrees hier en daar.” ■

Tips voor beginnende bloggers

- Start eerst zelf een weblog, om er in te komen.
- Gebruik een simpel platform: Blogger of Wordpress.com, dan heb je geen omkijken naar het onderhoud.
- Begin een pilot met leerlingen die er zin in hebben.
- Zet de RSS-feed aan, dan krijg je een seintje als je leerlingen iets veranderen of aanvullen op hun blog.
- Reageer vooral in het begin snel, zodat de kinderen zien dat je leest wat zij schrijven. Dat vinden ze echt leuk en stimulerend.
- Stimuleer leerlingen diepgaand op elkaar te reageren. Dus meer dan ‘hoi, schrijf je ook wat bij mij?’.
- Als je met groepen leerlingen gaat werken, kun je beter overstappen naar de MultiUser-versie van Wordpress.org.
- Zoek dan iemand om de technische kant voor zijn of haar rekening te nemen.
- Zet slimme leerlingen in om je te helpen.

hpblogs.nl
hpblogs.nl/nederlands
hpblogs.nl/jeroencl